

Notat

e-fylket Østfold - om en regional utviklingsstrategi med IT som primær drivkraft

Stiftelsen Østfoldforskning har fått i oppdrag å lage et mulighetsnotat om utviklingen av e-fylket Østfold, med utgangspunkt i den positive utviklingen i Halden gjennom satsingen IT-byen Halden. Oppdragsgiver er Østfold fylkeskommune.

Hvorfor regionalutvikling med IT?

IT griper inn i nesten alle samfunnsområder. Utfordringene i IT-politikken er derfor hvordan vi kan sikre at våre mål innenfor viktige samfunnsområder nås - om det er arbeidet for et bedre helsevesen, en bedre skole, eller utviklingen av et kunnskapsbasert næringsliv. Økt bruk av IT er i seg selv en kraftig stimulans til forandring og forbedring. I tillegg til å gjøre tradisjonelle prosesser bedre og billigere, representerer informasjonsteknologi også muligheter til fundamentalt å endre etablerte mønstre (Ansgar Gabrielsen, Nærings- og handelsminister, 2002).

Den offentlige sektor i Norge har (minst) siden 1987 hatt egne nasjonale planer på IT-området. *eNorge* ble i 2000 utviklet som et tilsvar til EUs plan *eEurope*. *eNorge 2005* er Regjeringens overordnede IT-politikk og -plan for perioden 2002 - 2004. Regjeringens hovedmål er:

Verdiskaping i næringslivet - Utvikling og bruk av informasjonsteknologi skal bidra til verdiskaping gjennom økt innovasjon og konkurransekraft i norsk næringsliv.

Effektivitet og kvalitet i offentlig sektor - Informasjonsteknologi skal brukes til å effektivisere offentlig sektor og samtidig tilby nye og bedre tjenester til brukerne.

Deltakelse og identitet - Alle skal kunne utnytte informasjonsteknologiens muligheter, og IT skal bidra til å bevare og videreutvikle vår kulturarv, identitet og våre språk.

Andre aktuelle planer/tiltak er Si "@!" (SHD), Moderniseringsprogrammet (AAD), Bedre, tryggere og mer effektiv transport med IKT (SD), Strategi for eksport og internasjonalisering av IKT- næringen (NHD), Døgnåpen forvaltning (AAD), med flere. Felles for disse er at IT er definert som en strategisk viktig drivkraft.

Hvor står Østfold?

NIBR beskriver i 1995 IT-miljøet i Halden slik: "Selv om vi ikke finner noe tett dynamisk IT-miljø i Østfold, finner vi kimen til et lite miljø i Halden. Kjernen her er dannet av IFE-HIØ-STØ, samt Scandpower." Syv år etter har antallet arbeidsplasser i næringen økt med rundt 1000, og IT-miljøet i Halden er et landskjent og anerkjent begrep.

Fylket har en godt utbygd regional IT-infrastruktur med hovedføringer langs jernbane, høyspenttraseer og E6/E18. Utnyttelsen av infrastrukturen utenom byene er ikke tilfredstillende.

Verdiskaping i næringslivet

Prosess- og næringsmiddelindustrien er tunge brukere av IT-verktøy. Status for bruken i øvrig næring, samt i utsatte næringer som landbruket, er ikke kjent.

Østfold har en rekke IT-bedrifter med internasjonalt marked og spisskompetanse; IFE, OM Technology Energy Systems AS, Communicate AS, WAN AS, CognIT a.s., Prediktor AS, Interconsult Norgit AS med flere. IT-næringen har etablert samarbeidsforum i Halden, nedre Glomma og Mosseregionen.

Det etableres nå en IKT-inkubator i Halden i regi av SIVA og SND, i samarbeid med Halden kommune og fylkeskommunen. Denne følger opp inkubatormiljøet i St. Josephbygget under STØ som i perioden 1990-2000 resulterte i flere nye toneangivende IT-bedrifter, hvorav Communicate AS, CognIT a.s. og WAN AS (Forrester Research omtaler i oktober 2001 WAN som en foregangsbedrift innen utviklingen av trådløs teknologi) er de største. Flere IT-bedrifter har sprunget ut av forskningsmiljøene ved IFE og STØ.

Effektivitet og kvalitet i offentlig sektor

Halden kommune har i samarbeid med det lokale næringslivet og IT-næringen utarbeidet en strategisk plan for anvendelse av IT som skal løfte hele lokalsamfunnet inn i e-alderen. Totalt har IT-satsingen i Halden utløst rundt 15 millioner kroner i perioden 1995-2002 fra EU, stat, fylke, kommune og næringsliv, og har generert ca 1000 nye kunnskapsintensive arbeidsplasser. Eksempler på anerkjennelse er at kommunen ble invitert til å presentere

Haldensatsingen i Nordisk ministerråd i oktober i år, samt at IT-næringen og IT-satsingen i Halden har resultert i eget bilag om Halden i IT-avisen Computerworld. Halden kommune er i dag eNorge-partner.

Kommunene i Indre Østfold samarbeider om kommunal og intrakommunal bruk av IKT gjennom samarbeidsprosjektet Smaalensveven. Samarbeidet gjennomfører flere delprosjekter som utløser tilleggsfinansiering fra stat og næringsliv.

Samhandlingsforum utreder nå muligheten for å etablere en regional internettportal for all offentlig informasjon i fylket. Med støtte fra Byoffensiven ble det startet flere prosjekter for å ta i bruk IT i kommunene, innenfor servicetorg, e-handel, 3D-presentasjon av byggeprosjekter, saksbehandling mm. Det er behov for å fremskaffe en oversikt over aktivitetene i offentlig sektor.

Deltakelse og identitet

Østfold var først i Norge med etableringen av nettsatsingene Biblioteknett og Kulturnett, og nr fire med Museumsnett. *Kulturnett Østfold rangeres som best i landet.* Fylket arbeider både regionalt og grenseregionalt med disse og tilsvarende satsinger.

Informatikkstudiet ved Høgskolen i Østfold i Halden er nasjonalt Knutepunkt i informatikk i it-kandidatutdanningen og har som oppgave å ivareta nasjonale oppgaver på området. Høgskolen var først blant høgskolene i landet til å tilby et Mastergradsstudium i informatikk (tidligere hovedfag), i dag med fire studieretninger. Studiet ble utviklet i tett samarbeid med IT-næringslivet i Halden.

I Fredrikstad etableres det "lokalavis" på nett for alle 23 lokalsamfunn/nærmiljø som kommunen er delt inn i. Dette gir innbyggerne en ny mulighet til læring om eget nærmiljø og en ny kommunikasjonskanal mot kommunen, samtidig som ny teknologi "ufarliggjøres" på en enkel måte.

En ledende IT-region i Europa om fem år?

Det satses stort på utvikling og bruk av IT i Norge og Europa ellers, EUs forskningsprogram IST (Information Society Technologies) har til rådighet 3625 millioner ECU for de neste seks år. Dette innebærer at det er store midler tilgjengelig for prosjekter som søker å løse nye utfordringer eller gamle problemer med ny teknologi.

Ideene vokser ofte frem der kompetansemiljøene møter brukerne, eksempelvis gjennom IFE og STØ i Haldenmiljøet. Erfaringene nå viser at Halden har lyktes ved et samarbeide mellom kommunen og næringslivet hvor kommunen har frontet prosjektene, Smaalensveven har lyktes ved at flere små kommuner går sammen, Interreg krever partnerskap mellom aktører på tvers av grensen, og det er et faktum at store prosjekter utløser store midler.

Alt dette indikerer at Østfold kan flytte grenser ved at offentlig forvaltning, organisasjonene og næringslivet samarbeider fremover – og bli en ledende IT-region på utvalgte områder.

Samhandlingsforum er det offentliges fungerende arena, og IT som utviklingspremiss må på dagsorden der. Videre må det etableres en modell hvor Samhandlingsforum, organisasjonene og næringslivet kan samarbeide om den videre utviklingen, både strategisk og gjennom enkeltaktiviteter.

Fylkeskommunen bør fronte et slikt samarbeid og arbeide for å utvikle en IT-politikk og IT-politisk plan i samarbeid med de øvrige aktørene som fastslår IT som utviklingspremiss, og som ligger grunn i fremtidige søknader om midler til utviklingsprosjekter. Planen må innebære tiltak for å få IT inn i alle samfunnsområder, som helse, transport, offentlig forvaltning, næringsliv, mm. Gjennom dette arbeidet pekes de områdene ut hvor Østfold skal bli ledende/best i Europa.

Fylkeskommunens viktigste rolle er å få til et fungerende samarbeid som manifesteres i en politikk/plan, og som aktivt arbeider med å starte utviklingsprosjekter i Østfold. Med dette bakteppet vil både idegenerering og prosessen med å utløse eksterne midler i prosjekter forenkles vesentlig.

8.11.2002

Frode Ramstad Johansen